

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مطالعات اجتماعی پایه هشتم

فصل دوم: نقش دولت در اداره کشور

منظور از شهروندان، **اتباع** یک کشوراند. همه کسانی که **تابعیت دولت** **جمهوری اسلامی ایران** را دارند، چه شهری باشند، چه روستایی و عشایر، چه در داخل کشور زندگی کنند و چه در خارج از کشور، **شهروند ایران** محسوب می شوند.

حقوق شهروندان در برابر دولت:

- بهره مندی از خدمات دولت در زمینه های مختلف
- حق آزادی بیان، اظهار نظر و انتقاد

وظایف شهروندان نسبت به دولت:

- احترام و رعایت قوانین و مقررات کشور
- مشارکت و همکاری با دولت
- پرداخت مالیات
- دفاع از کشور در هنگام جنگ

درس چهارم: وظایف دولت

دولت و شهروندان

وظایف دولت در برابر شهروندان:

- ❖ فراهم کردن شرایط و لوازم سواد و آموزش، بهداشت، شغل مناسب، رفاه، امنیت، فرهنگ و اخلاق اسلامی در جامعه.
- ❖ گسترش تجهیزات زیربنایی و خدمات عمومی مانند ساختن راه و جاده، پل، بیمارستان، مسکن، مدرسه، سد، مخابرات، آب، برق و گاز و ... در کشور.

فصل دوم مطالعات اجتماعی پایه هشتم؛ درس چهارم: وظایف دولت

درس چهارم: وظایف دولت

دولت و شهروندان

یکی از مهم ترین وظایف دولت:

اجرای قوانین و مصوّبات مجلس (پس از تصویب مجلس شورای اسلامی)

وظایف رئیس جمهور:

- هدایت وزیران و ایجاد هماهنگی میان آنها
  - امضای قراردادهایی که بین ایران و کشورهای دیگر بسته میشود.
  - امضای استوارنامه* سفیران کشور ما و پذیرش استوارنامه سفیران سایر کشورها
  - اعطای نشان های دولتی و ... .
- * استوارنامه: هر سفیری که مأمور میشود برای خدمت به کشور دیگری برود، معرفی نامه ای از رئیس کشور خود (رئیس جمهور، پادشاه و ...) برای رئیس کشور میزبان میبرد و به وی تسلیم میکند که آن را استوارنامه میگویند.

درس چهارم: وظایف دولت

دولت و شهروندان

یکی از اقدامات دولتها، تنظیم لایحه* در امور مختلف است. این لوایح برای تصویب و قانونی شدن به مجلس شورای اسلامی فرستاده می شود.

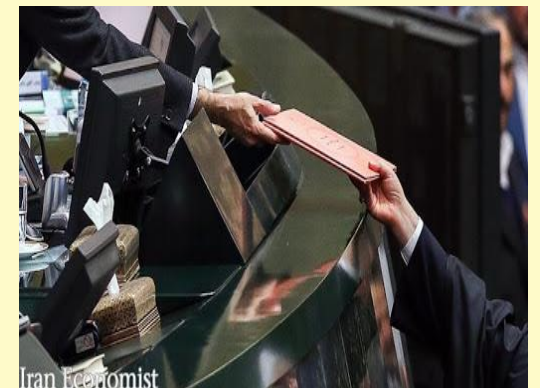
نمایندگان مجلس بر فعالیت های **دولت** نظارت میکنند و حق سؤال کردن از رئیس جمهور و وزرا را دارند. گاهی نیز ممکن است مجلس، وزیری را استیضاح* کند.

* لایحه: پیشنهادی است که از سوی دولت به مجلس ارائه میشود. این پیشنهاد درباره موضوعی است که ابتدا در هیئت دولت تصویب شده و سپس برای تبدیل شدن به قانون به مجلس ارائه میشود تا نمایندگان مجلس آن را تأیید کنند.

* استیضاح: یعنی توضیح خواستن. وقتی نمایندگان، وزیری را استیضاح میکنند، او باید در مجلس حاضر شود و درباره موضوع مورد نظر نمایندگان توضیح دهد. سپس باید دوباره برای ادامه کار از مجلس، رأی اعتماد بگیرد.

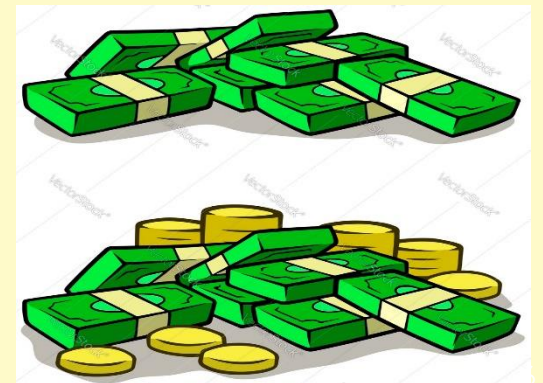
درس چهارم: وظایف دولت

دولت و مجلس

درس چهارم: وظایف دولت

درآمدها و هزینه های
دولت

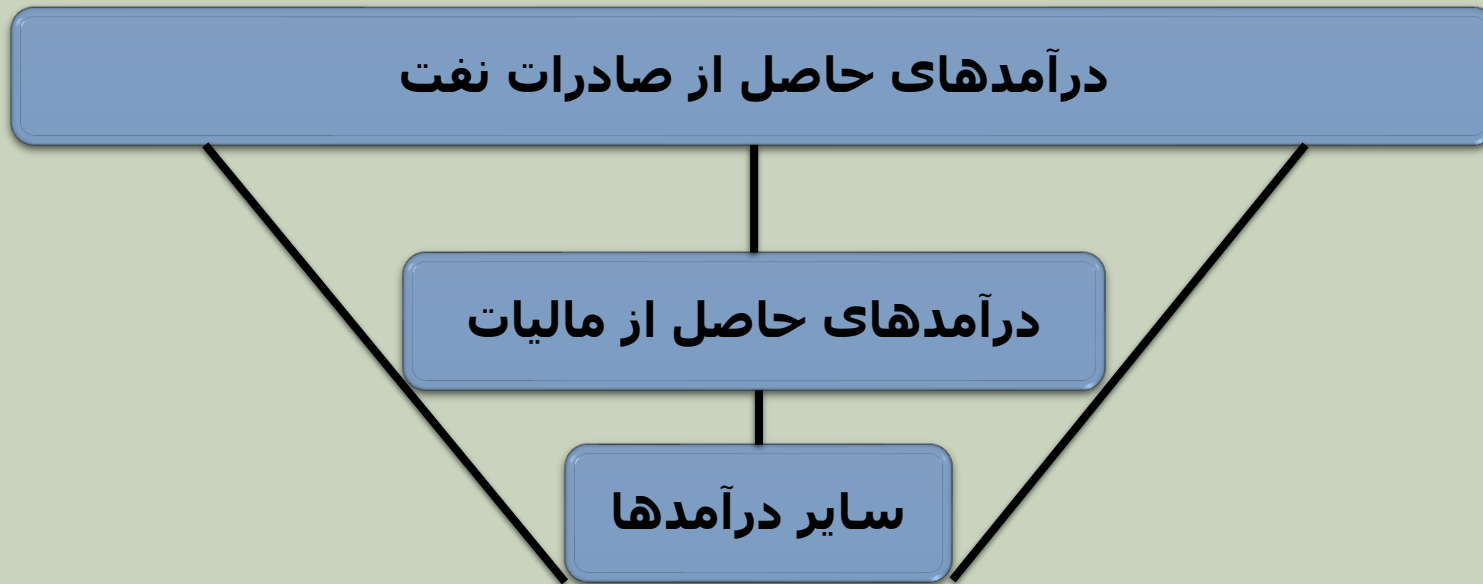
هزینه های دولت:

□ دولت فعالیت های مختلفی را در زمینه آموزش، بهداشت، اوقات فراغت، حفاظت از محیط زیست، مسکن، کشاورزی، صنعت و... انجام می دهد.

□ دولت برای اقدامات عمرانی مثل ساختن پل، جاده، فرودگاه، نیروگاه برق و... باید سرمایه گذاری کند.

درآمدهای دولت:

دولت برای اداره امور کشور باید درآمد داشته باشد تا بتواند هزینه کند. به طور کلی در کشور ما درآمدهای دولت را می توان به سه بخش تقسیم نمود:

* اکنون با توجه به شکل بگویید دولت بیشتر درآمدهای خود را از چه راهی به دست می آورد؟

درس چهارم: وظایف دولت

درآمدها و هزینه های
دولت

* بخشی از درآمدهای دولت نیز از راه «مالیات» تأمین می شود.

مالیات پولی است که بر طبق قانون، افراد و مؤسسات به دولت میپردازند تا در جهت اداره امور کشور، مورد استفاده قرار بگیرد.

* بخش دیگری از درآمدهای دولت که در مقایسه با موارد دیگر کوچک تر است از سایر منابع، تأمین می شود.

مثال: درآمدهای دولت از بابت ارائه خدمات برق، آب، گاز و تلفن به مردم، به دست می آورد یا درآمدهای مربوط به خدماتی مانند صدور گواهینامه رانندگی، سند مالکیت، گذرنامه و نظایر آن، یا درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری در صنایع بزرگ از دیگر درآمدهای دولت هستند.

درس چهارم: وظایف دولت

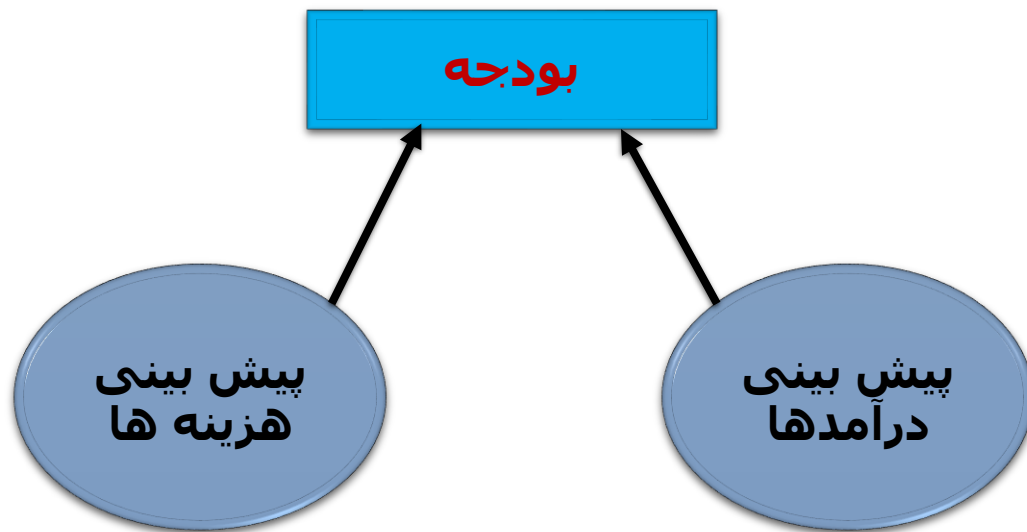
درآمدها و هزینه های
دولت

بودجه به زبان ساده یعنی پیش بینی **دخل** و **خرج** دولت یا همان **درآمدها** و **هزینه ها**. بودجه سندی است که دولت در آن درآمدها و هزینه های یک کشور را برای یک سال، معین میکند. یکی از وظایف مهم دولت ها، تنظیم «**لایحه بودجه**» است.

این سند باید در **مجلس شورای اسلامی** تصویب شود. علاوه بر آن، مجلس بر درآمدها و هزینه های دولت نظارت می کند.

فصل دوم مطالعات اجتماعی پایه هشتم؛ درس چهارم؛ وظایف دولت

درس چهارم: وظایف دولت

بودجه

